

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobkyne **O. S.**, bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. D. P., advokátom v B., proti žalovanej **J. T.**, bývajúcej v D., zastúpenej JUDr. D. D., advokátom v P., **o zaplatenie sumy 374 110,- Sk s prísl.**, vedenej na Okresnom súde v Považskej Bystrici pod sp. zn. 9 C 97/1994, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 9. mája 2007 sp. zn. 5 Co 6/2006

t a k t o :

Dovolanie žalovanej v zmeňujúcej časti rozsudku odvolacieho súdu týkajúcej sa istiny 171 548,- Sk ako aj príslušenstva vo výške 3 % za obdobie od 1.2.1994 do 20.6.1999 **o d m i e t a .**

Z r u š u j e rozsudok odvolacieho súdu vo výroku o príslušenstve pohľadávky vo výške 17,6 % z omeškania za obdobie od 20.6.1999 do zaplatenia a v rozsahu zrušenia vracia vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd v Považskej Bystrici rozsudkom z 27. septembra 2005 č.k. 9 C 97/1994-184 zaviazal žalovanú zaplatiť žalobkyni 232 258,- Sk s 3 % úrokom z omeškania ročne od 1.2.1994 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku návrh zamietol. Vyslovil, že žalovaná je povinná nahradiť žalobkyni trovy konania vo výške 14 964,- Sk a trovy právneho zastúpenia vo výške 57 297,- Sk na účet právneho zástupcu žalobkyne JUDr. D. P., do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Uznesením z 5. decembra 2005 č.k. 9 C 957/1994-187 Okresný súd v Považskej Bystrici opravil výrok rozsudku č.k. 9 C 97/1994-184 zo dňa 27. septembra 1995 tak, že

správna výška istiny, ktorú je povinná zaplatiť žalovaná žalobkyni je 241 929,- Sk. V ostatných častiach zostáva rozsudok nezmenený.

Na odvolanie žalobkyne a žalovanej Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 9. mája 2007 č.k. 5 Co 6/2006-217 rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s opravným uznesením zmenil tak, že žalovanú zaviazal zaplatiť žalobkyni 171 548,- Sk s 3 % úrokom z omeškania od 1.2.1994 do 20.6.1999 a zo 17,6 % úrokom z omeškania od 20.6.1999 do zaplataenia všetko do troch dní. Vo zvyšnej časti návrh zamietol. Zaviazal žalovanú zaplatiť žalobkyni trovy konania v sume 36 733,- Sk k rukám JUDr. D. P., advokáta, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Odvolací súd berúc do úvahy pôvodnú výšku požičanej sumy 291 500,- Sk a výšku postupne vrátených súm na pôžičke, t.j. 119951,90 Sk má za to, že žalovaná má povinnosť zaplatiť žalobkyni ešte sumu 171 548,- Sk. Uvedené skutočnosti ho viedli k tomu, že zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a zaviazal žalovanú k zaplataeniu sumy 171 548,- Sk žalobkyni. Ohľadom príslušenstva pohľadávky mal za to, že k omeškaniu s plnením peňažného dlhu došlo pred nadobudnutím účinnosti Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. a omeškание s plnením peňažného dlhu trvá, teda od účinnosti uvedeného nariadenia sa stanovuje výška úrokov z omeškania predmetným nariadením (§ 10 ods. 2 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z.). Predmetné nariadenie vlády č. 87/1995 Z.z. nadobudlo účinnosť 1.5.1995. Z obsahu spisu však vyplýva, že žalobkyňa upravila návrh v súvislosti s úrokom z omeškania dňa 20.6.2002. Keďže úrok z omeškania je tiež majetkovým právom, ktoré sa premlčuje a keďže žalovaná vzniesla na odvolacom pojednávaní námietku premlčania ohľadne úpravy úroku z omeškania vo výške 17,6 % od 1.5.1995, odvolací súd jej priznal úrok z omeškania vo výške 17,6 % z priznanej sumy až od 20.6.1993 (tri roky spätne od zmeny návrhu ohľadne príslušenstva pohľadávky).

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie. Pokiaľ ide o prípustnosť, poukázala na ustanovenie § 238 ods. 1 O.s.p. odôvodňujúc ho tým, že odvolací súd zaujal mylný právny názor pri aplikácii námietky premlčania v zmysle § 100 a 101 Občianskeho zákonníka (ďalej OZ), ako aj pri započítaní plnenia, ktoré na základe zrušenej exekúcie poskytla a teda neaplikoval ustanovenia § 451 ods. 2 OZ, teda že na strane žalobkyne vzniklo bezdôvodné obohatenie z plnenia z právneho dôvodu, ktorý odpadol. V konaní bolo preukázané, že vyplatila žalobkyni 150 150,- Sk a do uvedenej pohľadávky 291 500,- Sk ostáva doplatiť ešte 141 350,- Sk, ktoré si žalobkyňa vyčerpala a nikdy ich jej neodovzdala s vyúčtovaním o ich účelnosti. Namietala pochybenie odvolacieho súdu tým, že jej

nezohľadnil platby 11 715,- Sk a 18 483,10 Sk, pričom v tejto časti jeho odôvodnenie spočíva na nesprávnom právnom posúdení. Ohľadne príslušenstva pohľadávky vzniesla námietku premlčania, keďže nárok oproti pôvodne uplatnenej výške 3 % od 1.2.1994 bol na súde uplatnený na 17,6 % až dňa 20.6.2002. Vznesením námietky premlčania sa premlčujú všetky majetkové práva vrátane príslušenstva pohľadávky. Navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie, pretože odvolací súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. Zároveň žiadala, aby dovolací súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.

Žalobkyňa navrhla dovolanie žalovanej zamietnuť a priznať jej trovy právneho zastúpenia v tomto konaní.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Bez ohľadu na to, či odvolací súd rozhodol rozsudkom alebo uznesením, pripúšťa ustanovenie § 237 písm. a/ až g/ dovolanie proti jeho rozhodnutiu vtedy, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných, v ňom vymenovaných procesných väd (ide o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, zákonom predpísaného spôsobu začatia konania, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Žiadna z vymenovaných procesných väd nie je v dovolaní namietaná a nezistil ju ani dovolací súd. Dovolanie žalovanej preto v zmysle § 237 O.s.p. prípustné nie je.

Po zistení, že v prejednávanej veci nie je daný dôvod zakladajúci v zmysle uvedeného ustanovenia prípustnosť dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, skúmal dovolací súd, či sú splnené zákonné podmienky, stanovené Občianskym súdnym poriadkom osobitne pre prípad, ak dovolanie smeruje proti rozsudku. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozhodnutie odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.) alebo rozsudok, potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd vysloví vo výroku svojho potvrdzujúceho

rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Pre posúdenie prípustnosti dovolania predmetnej veci treba zdôrazniť, že napadnutým rozsudkom odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil v časti, ktorou bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť rozsudkom v spojení s opravným uznesením žalobkyni 241 929,- Sk s 3 % úrokom z omeškania od 1.2.1994 do zaplatenia a to tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni 171 548,- Sk s 3 % úrokom z omeškania od 1.2.1994 do 20.6.1999 a zo 17,6 % úrokom z omeškania od 20.6.1999 do zaplatenia.

Žalovaná dovolaním napadá rozsudok odvolacieho súdu v jeho zmeňujúcej časti, týkajúcej sa istiny ako aj príslušenstva pohľadávky.

Výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenený je síce označený ako zmeňujúci z hľadiska obsahového, ale za zmeňujúci ho možno považovať len sčasti.

Vzhľadom na naznačenú vnútornú rozpornosť dovolania odvolací súd považoval za potrebné bližšie uviesť, že predpokladom prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. je taká zmena rozsudku súdu prvého stupňa rozsudkom odvolacieho súdu, pri ktorej z porovnania obsahu rozhodnutí súdov oboch stupňov je zrejmé, že práva a povinnosti účastníkov konania boli odlišne konštituované alebo deklarované. Rozhodujúcim preto nie je formálne hľadisko – to, ako odvolací súd napr. z hľadiska slovného vyjadrenia označil, zostavil a zoštylizoval výrok svojho rozhodnutia, ale vecné (obsahové) hľadisko – to, či odvolací súd svojím rozsudkom niečo vecne zmenil na tom, čo pred nim deklaroval alebo konštituoval súd prvého stupňa. Z hľadiska prípustnosti dovolania možno za zmenu rozsudku súdu prvého stupňa odvolacím súdom považovať len také rozhodnutie, ktorým odvolací súd vecne zmeňuje rozhodnutie súdu prvého stupňa a nahrádza ho svojim iným rozhodnutím o veci samej. V porovnaní s rozhodnutím súdu prvého stupňa musí ísť o iné, rozdielne rozhodnutie o veci samej (pozri R 12/1994).

V prejednávanej veci musel preto odvolací súd v rámci posúdenia prípustnosti dovolania žalovanej z hľadiska ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. najskôr vyriešiť otázku, či rozsudok odvolacieho súdu z hľadiska formálneho jednoznačne označený ako zmeňujúci, je

v plnom rozsahu zmeňujúci aj z hľadiska vecného. Vychádzal z porovnania obsahu práv a povinností, ktoré súdy oboch stupňov konštituovali výrokmi svojich rozsudkov a dospel k záveru, že odvolací súd v prípade žalovanej rozhodol zhodne so súdom prvého stupňa v tej časti, ktorou žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcom 171 548,- Sk s 3 % úrokom z omeškania a od 1.2.1994 do 20.6.1999 (v tejto časti ide teda o potvrdzujúci výrok odvolacieho súdu, ktorý by bolo možné napadnúť len za podmienok uvedených v § 238 ods. 3 O.s.p.; tie však v tomto prípade splnené nie sú) a rozdielne od súdu prvého stupňa v tom, že žalobkyni priznal 17,6 % úrok z omeškania od 20.6.1999 do zaplatenia (len v tejto časti ide o zmeňujúci výrok odvolacieho súdu, ktorý možno napadnúť dovolaním v zmysle ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p.).

Výrok rozsudku odvolacieho súdu týkajúci sa istiny 171 548,- Sk s 3 % úrokom z omeškania od 1.2.1994 do 20.6.1999 je (tak z hľadiska formálneho, ako aj obsahového) jednoznačne potvrdzujúci výrok, ktorý nevykazuje znaky rozhodnutí uvedených v § 238 O.s.p., preto prípustnosť dovolania, ktoré proti nemu smeruje nemožno vyvodiť z tohto ustanovenia. Keďže teda prípustnosť dovolania uvedenej časti nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 ale ani z ustanovenia § 237 O.s.p., dovolací súd dovolanie žalovanej v tejto časti odmietol (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. Riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa vecnou správnosťou predmetného výroku rozsudku odvolacieho súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na uvedené v ďalšom preskúmal rozsudok odvolacieho súdu len v jeho zmeňujúcej časti, t.j. vo výroku o príslušenstve pohľadávky vo výške 17,6 % z omeškania za obdobie od 20.6.1999 do zaplatenia.

V súlade so zásadou preskúmateľnosti, presvedčivosti a zrozumiteľnosti súdnych rozhodnutí musí odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia právnu otázku sám vyriešiť, musí vysvetliť z akých dôvodov z viacerých v konaní vyslovených právnych názorov považoval za správny ten, z ktorého pri posúdení veci vychádzal. Ak tak neurobí, jeho rozhodnutie je nepreskúmateľné, čo treba považovať za inú vadu konania, ku ktorej musí dovolací súd prihliadnúť v zmysle § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. z úradnej moci.

Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu týkajúce sa príslušenstva pohľadávky vo výške 17,6 % z omeškania za obdobie od 20.6.1999 do zaplatenia nie je v súlade s vyššie uvedenými zásadami; nie je totiž riadne, jasne a zrozumiteľne odôvodnené. Z dôvodov rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejmé, že návrh na priznanie úrokov z omeškania vo výške 17,6 % žalobkyňa podala dňa 20.6.2002 a s prihliadnutím na námietku premlčania jej odvolací súd priznal tento úrok tri roky spätne od zmeny návrhu ohľadne príslušenstva pohľadávky, čo je však podľa odvolacieho súdu od 20.6.1993. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu ohľadne príslušenstva pohľadávky v tejto časti je v priamom rozpore s enuncciátom jeho rozhodnutia, kde bolo priznané príslušenstvo vo výške 17,6 % z omeškania od 20.6.1999.

So zreteľom na uvedené, dovolaciemu súdu nezostalo iné, ako zrušiť napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vo výroku o príslušenstve pohľadávky vo výške 17,6 % z omeškania za obdobie od 20.6.1999 do zaplatenia podľa § 243b ods. 1 O.s.p. a v rozsahu zrušenia vrátiť vec dovolaciemu súdu na ďalšie konanie. Vzhľadom na výskyt inej vady konania v zmysle ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. nemohol dovolací súd pristúpiť k posúdeniu, či napadnuté rozhodnutie vo výroku o príslušenstve pohľadávky spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. októbra 2008

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: